

Spitten en uitvogelen

Florien Groenewegen

Een zonnige dag, mooi fotoweer, wel een héél koude wind. We liepen met emmer en schep naar het dijkje om te kijken of we het wespennest, op de gemarkeerde plek bij het water, uit konden graven. Zo'n wespenkolonie sterft af aan het eind van het jaar. Alleen de koninginnen overleven en zoeken in het voorjaar een nieuwe plek voor een nest. Ze laten een mooi bouwwerk met meerdere papieren verdiepingen achter en ik was er wel benieuwd naar. 'KNAK!' Brak de schop? Nee het waren de meer dan vingerdikke witte wortels van het riet die met een knal afbraken. Helaas vonden we verder niets dan klei. Er moet toch nog wel iets van te vinden zijn. Waarschijnlijk heeft er een gangetje gezeten dieper het dijkje in. Nesten kunnen soms wel op een meter diepte zitten.

We klommen over het hek richting de boomgaard en volgden de waterkant. De pitrussen waren de eerste planten die nu opvielen. Ze zijn taai en niet erg voedzaam. Dat is waarschijnlijk de reden dat de dieren ze liever laten staan.

Pitrussen aan de waterkant

Het witte merg van de pitrus werd vroeger gebruikt als pit voor olielampen, vandaar de naam. De stengels werden benut voor het weven van manden, stoelzittingen en matten. Er bestonden zelfs pitruskwekerijen. In de huidige tijd wordt er gekeken naar mogelijk nieuwe toepassingen. Zie dit interessante artikel over de vondst van een bijzondere structuur in de plant: [Van onkruid naar sensor | Verdieping | ScienceLink](#)

Onkruid?: "Pitrus is de schrik van natuurontwikkelaars. Menig terreinbeheerder heeft het beoogde bloemrijke weiland zien veranderen in een monocultuur van pitrus. Een weiland dat jarenlang bemest is geweest, verandert na vernatting in een pitrusveld. Door te veel pitrus verdwijnen weidevogels en talloze plantensoorten." (uit: Zakgids Stoeplanten)

Het valt nog mee. Ja, hier loopt het vee van MAK, en niet alleen dat. Die half groene, half witte grote drollen zijn van de ganzen! Naast de boomgaard zien we een plek waar het er vol mee ligt.

Ganzenpoep

Zwanenmossel

Bij de oever liggen zwanenmosselschelpen als bewijs van baggerwerkzaamheden eerder. Ik probeer achter de reden voor deze naam te komen. De schelp zou op een zwanenhals lijken. Hm, niet echt overtuigend. Worden ze misschien door zwanen gegeten? Nee, zwanen eten vnl. plantaardig voedsel en in veel mindere mate waterdiertjes. Het zijn wel indrukwekkend grote schelpen, net zoals zwanen indrukwekkend kunnen zijn. Dat heeft vast de fantasie van de naamgever aangesproken.

Zwanenmosselen kunnen 20 cm lang worden en 12 jaar leven. Ze graven zich voor driekwart in de slootbodem in. Als ze gaan eten openen ze hun schelp, zuigen water op met een slurfje en filteren algen en heel kleine beestjes eruit. Zo zuiveren ze tot wel 50 liter water per dag. Begrijpelijk dat ze gevoelig zijn voor waterverontreiniging. Aanwezigheid van zwanenmossels is dus een goed teken!

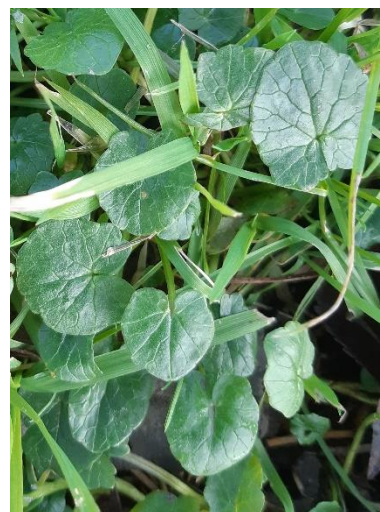
We lopen verder, de ogen naar de grond gericht. Nu alles nog laag is kan je mooi de verschillende planten onderscheiden. Deze o.a.:

Gewone hoornbloem

Gekroesde melkdistel

Gewoon speenkruid

Maar ook deze plant, die we liever niet zien in het weiland:

Jacobskruid (giftig voor vee)

En onderstaande, vriendelijk ogende inheemse plant, die je beter niet zonder handschoenen aanraakt. Evenals de gevaarlijke reuzenberenklauw kan ook deze onder invloed van zonlicht, weliswaar in lichtere mate, huidirritatie en brandwonden geven.

Gewone berenklauw

De fruitbomen zijn een eldorado voor korstmossen. Met dit heldere weer zie je goed details zoals de marmering op het blad van het kapjesvingermos, iets dat heksenvingermos niet heeft.

Kapjesvingermos (boven) en heksenvingermos (onder) (met groot dooiermos erdoorheen)

We versnellen onze pas tegen de kou en stevenen recht op de hoek van het perceel af, om een oude bekende op te zoeken, een liggende elzenstam. Uit haar spleten groeien nog steeds prachtige waaierkorstzwammen, o.a. herkenbaar aan de okergele tot bruine onderkant. Waaierkorstzwammen groeien vooral op dood hout van elzen en wilgen.

Waaierkorstzwammen van boven.....en van onderen

In de uiterste hoek staat een els met een soort mini rotswooningen onderin de stam. Er liggen bergjes houtgruis onder. Hier moeten beestjes bezig geweest zijn. Waren het wespen, motten, kevers?

*Elzenstam met gaten
onderin*

Els

‘Twaalf uur’ loeit de maandelijkse sirene en wij vinden het ook wel mooi geweest. We stoppen met meer vragen dan we gekomen waren, maar dat houdt het interessant. De koude wind gaat dwars door alles heen, snel naar huis om op te warmen!